

ЛЕО ДЕЛИБ

Кошерлија

комични балет у три чина

Рајна Ремовић (Сванилда) и Александар Бечварди (Койелијус)

Лео ДЕЛИБ

КОПЕЛИЈА *комични балет у шри чина*

Либрето: **Ђула ХАРАНГОЗО**, старији, према либрету Шарла Нитера, а по причи Е. Т. А. Хофмана
Кореограф и редитељ: **Ђула ХАРАНГОЗО**, млађи (к.г. Мађарска), према кореографији и режији
Ђуле ХАРАНГОЗА, старијег

Диригент: **Ђорђе ПАВЛОВИЋ** (к.г. Београд)

Сценографиња: **Олга ЂУРЂЕВИЋ** (к.г.)

Костимографиња: **Мирјана СТОЈАНОВИЋ МАУРИЧ** (к.г.)

Асистенти кореографа: Бланка ФАЈТ (к.г. Мађарска) и Левенте БАЈАРИ (к.г. Мађарска)

Репетитори: Маја ГРЊА, Весна БРКИЋ, Бранка ГЛИГОРИЋ, Борис ЛАДИЧОРБИЋ

Улоге:

Сванилда: Рајна РЕМОВИЋ / Катарина ЗЕЦ

Франц: Андреј КОЛЧЕРИЈУ / Милан ИВАН / Самјуел БИШОП / Давид ГРУОСО

Сванилдин оцац: Ранко ЛАЗИЋ / Франческо КОЧА

Њеова жена: Ирена МЕСАРОШ / Зорана РАДИВОЈЕВИЋ

Коџелијус: Александар БЕЧВАРДИ / Дмитриј АРБУЗОВ

Коџелија: Јана ЧЕРЕПАНОВА / Милена КРКОТИЋ / Теодора ШПЕР / Мелиса БРОЋИН

Градоначелник: Иван ЂЕРКОВИЋ / Зоран ТРИФУНОВИЋ

Њеова жена: Верица КОЗАРЕВ КЛАРИЋ / Бојана МАТИЋ

Официр: Самјуел БИШОП / Андреј КОЛЧЕРИЈУ / Давид ГРУОСО / Бојан РАДНОВ

Учишћел њеса: Рафаел де Мора Родригес / Франческо Коча

Ношар: Марко Дубовац / Грегори Хамфриз

Њеова жена: Весна Бишоп / Ивана Прибић

Плакашар: Рафаел де Мора Родригес / Франческо Коча

Ношни чувар: Марко Иван

Пријашељице: Катарина Кљајић, Милена Кркотић, Катарина Зец, Теодора Шпер, Мелиса Брођин,
Миња Јокановић, Глафира Собољева, Станислава Николић / Соња Батић, Олга Врбашки,
Милица Јелић, Јована Дацин, Јана Черепанова, Миленица Јовић, Лаура Шпиндел,
Мина Предојевић, Емилија Спаноке, Анастасија Никчевић

Пријашељи: Давид Груосо, Иван Милан, Михаил Сергејев, Василиј Собољев, Дмитриј Арбузов,
Лука Делер, Артемиј Макаров, Бојан Раднов / Зоран Трифуновић, Грегори Хамфриз,
Рафаел де Мора Родригес, Франческо Коча

Војници: Шимон Бакоњи, Рикардо Гарсија, Ђула Шаркози, Бојан Раднов, Зоран Трифуновић, Никола Стаменовић, Александар Ђурђевић, Артемиј Макаров / Марко Иван, Михаил Сергејев, Грегори Хамфриз, Франческо Коча

Мазурка, соло: Мина Радовић, Самјуел Бишоп / Катарина Кљајић, Олга Аврамовић, Василиј Собољев, Бојан Раднов

Мазурка, ансамбл: Јелена Дангузов, Олга Врбашки, Милица Јелић, Миленица Јовић, Христина Станковић, Марија Трифуновић, Ивана Трпчевић, Јелена Милошев, Бојан Раднов, Зоран Трифуновић, Никола Стаменовић, Александар Ђурђевић, Василиј Собољев, Дмитриј Арбузов, Артемиј Макаров, Грегори Хамфриз / Соња Батић, Соња Гаврилов, Бојана Митић, Станислава Николић, Лаура Шпиндел, Теодора Шпер, Мина Предојевић, Анастасија Никчевић, Емилија Спанокe, Милица Стојановић, Марко Иван, Михаил Сергејев, Франческо Коча

Оркестар: Марко Дубовац, Никола Стаменовић, Марко Иван, Зоран Трифуновић, Александар Ђурђевић

Числач: Дмитриј Арбузов

Сценограф: Владислав Шегуљев

Деца*: Ермин Хајтић, Вук Гашовић, Лука Гашовић (* Ученици Балетске школе из Новог Сада)

Учествује Оркестар Опере СНП-а

Концертмајстори: Владимир Ђуковић, Сергеј Шаповалов

Корепетитори: Дејан Бркић, Димитрије Бељански

Тонски сарадник: Предраг Петрушевски

Инспирациони: Тања Цвијић, Иван Свирчевић

Асистенти сценографиње: Жељко Пишкорић, др Младен Стојановић

Асистенткиња костимографиње: Радмила Несторовић

Мајстор светла: Ђорђе Бедов

Сценографија, костими и остала сценска опрема израђени су у радионицама СНП-а.

Праизведба: 25. маја 1870, Париска опера

Први пут у СНП-у (НП Дунавске бановине): 20. децембра 1923, као балет-пантомима

Премијера у СНП-у: 13. марта 1954.

Премијера: 29. септембра 2023, сцена „Јован Ђорђевић“, СНП

Представа траје око два сата и има две паузе.

фото: промо

Лео ДЕЛИБ (Léo Clément-Philibert Delibes), француски композитор

Музика за балете је дуго времена остала само скуп познатих арија које су пратиле садржину балета и оделите игре. Тек почетком XIX века приметан је напредак у музици француских балета, међу првима је Л. Ј. Ф. Херолд (*Врајоланка*), а затим и Адолф Адам, композитор балетског ремек-дела *Жизела* и, најзад са Адамовим даровитим учеником Леом Делибом почиње ренесанса овог уметничког облика. Делиб се сматра правим мајстором који је музиком дао самосталност и снагу балету.

Рођен је у Сен-Жермен ди Валу, 1836. Студирао је клавир, оргуље (код Франса Беноиста) и композицију (код Адолфа Адама) на париском Конзерваторијуму. Од 1853. до 1871. деловао је као оргуљаш у разним црквама, премда

га је снажно привлачило позориште те је корепетирао у Париској опери, а од 1865. до 1875. био је други диригент оперског хора. Професор композиције на Конзерваторијуму постао је 1881, а 1884. члан Француске академије. У његовој музичкој заоставштини, сем соло песама, хорова и црквених композиција, налазе се и 16 оперета, пародија и фарси (које је радио у сарадњи претежно са Жаком Офенбахом), 4 опере и 4 балета. Био је изразити мелодичар, са развијеним смислом за оркестарски звук и ритам. Писао је дражесну, лагану музику, која је до посебног изражаја долазила у балетима *Којелија* тј. *Девојка с емајлираним очима*, као и „порцеланским очима“ (1870) и *Силвија* (1876). Та два дела су га прославила, а од оперских остварења највише животне снаге показала је егзотична *Лакме* (1883), најпознатија по арији „Дует цвећа“. Настављач је традиције свог учитеља А. Адама, али у каснијим делима приближио се Ж. Бизеу и Ш. Гуноу. Умро је у Паризу 1891.

У СНП-у су премијерно извођена његова дела: опера *Лакме* (1963), балети *Којелија* (1954, 1966, 1984) и *Силвија* (1958, 1978), као и одломци ових дела у оквиру балетских и оперских гала концерата СНП-а.

автограф: gallica.fr

Балет *Коїелија* (*Coppélia ou La Fille aux Yeux d'émail*)

Након завршетка велике романтичне балетске ере која бележи свој врхунац Адамовом *Жизелом* (1841), у балету почиње да се осећа потреба за новим начином изражавања, способним да привуче једним стилем већ заморену публику. Године 1866. архивар париске Опере Шарл Нитије пише либрето на тему Хофманове приче „Трговац песком“ [„Пескар“], а музику компоњује млади талентовани Адамов ученик, композитор Лео Делиб, аутор дивертисмана у *Корсару* и II и III чина балета *Извор* (I и IV су Минкусови). Већ из ових података јасно се види како је изгледала балетска клима тог времена, из кога је готово немогуће одредити праве ауторе појединих балета: писало се, брисало и дописивало према именима кореографа и протагониста. Но, можда томе и можемо да захвалимо што још увек трају барем неки стари балети стварани по мери плесне технике и њених извођача. То је несумњиво условљавало и климу у којој је балет сматран музички недовољно озбиљном уметношћу те и немамо велика композиторска имена која су писала за балет. Један од ретких му-

зичара извесног талента који је уважавао и стварао балете био је Лео Делиб. Шеф хора париске Опере Лео Делиб је, како то многи држе, покренуо ренесансу, обнову балетске музике у другој половини XIX века и у том смислу он је директни претеча Чајковског који је гајио огромно дивљење према музици француског композитора, сматрајући партитуру балета *Силвије*, на пример, правим ремек-делом, далеко супериорнијим његовом *Лабудовом језеру*. Нов музички третман балета, у којем музика није само подлога за игру већ се у њој снажно осећа мисао композитора, у основи је та ренесанса балетске уметности постромантизма и брзе популаризације *Коїелије*. „Делиб је кореографски видео музику коју је писао и све његове партитуре носе карактеристике таквог стваралачког метода“, писао је много година доцније Серж Лифар.

Париску премијеру *Коїелије*, намењену балерини Леонтини Богран, играла је шеснаестогодишња Италијанка Ђузепина Боцаки. Али несрећна девојчица-уметница умире већ 1871. за време опсаде Париза у време Француско-пруског рата па Леонтина Богран напоскон добија своју улогу. Франца игра Ежени Фиокр и та традиција да улогу Франца тумачи девојка а не младич, одржала се у париској Опери све до педесетих година XX столећа. Углавном иста, оригинална кореографија, живела је на овој позорници све до 1952 (одиграна 622 пута).

мадмазел Ђузепина Боцаки
фото: gallica.fr

мaдмaзел Ежени Фиокр
фoтo: gallica.fr

Ту прву, основну, или како је данас сматрамо оригиналну, кореографију *Коџелије* дао је познати француски плесач и кореограф Артир Сен-Леон. Син шуттгартског *maitre de baleta*, био је прво „чудо од детета“ на виолини, а након тога и чувени плесач и кореограф у Лондону (*Онгина* и *Есмерлага*), Паризу (*Девојка од мермера*), Венецији (*Ђаволова виолина* у којој и свира и плеше), Петрограду (*Бисер Севиље*, *Ћамеџа*, *Коњић Грбоњић*) и другим великим центрима Европе, у којима је наступао са својом супругом, легендарном Фани Черито. Након балета *Извор*, у ком је почео да сарађује са Делибом, долази на ред *Коџелија* у којој сарађује и поставља кореографију, уносећи у своје дело и елементе источног фолклора и стварајући изванредно бриљантне варијације за солисте које је, као врстан педагог, волео да открива. Као либретиста није био исто толико успешан као кореограф, али му се слабости у драмској композицији праштају због техничких ефеката у композицијама плесова и стварању новог балетског жанра: савременог балета *d'action*. Поменућемо још и то да је

Сен-Леон аутор „стенокореографије“, то јест „уметности брзог бележења кореографије“ из 1852. На кореографијама *Коџелије* радили су и дотеривали је готово сви чувени кореографи, прво XIX, а затим и многи XX века. Тако је П. Таљони поставио берлинску (1881), Хансен московску (1882), Теле бечку премијеру (1887), Глазман и Бек копенхашку (1896), а Петипа прву (1884), затим су Иванов и Чекети дограђивали другу петроградску (1894), А. Жене минхенску (1896) премијеру. Ова последња пренесена је, захваљујући забелешкама Н. Сергејева, у Лондон 1933. Од савремених кореографија познате су поставке П. Лакота у париској Опери из 1973. и Баланшинова у Њујорк сити балету 1974. /.../

Од праизведбе *Коџелија* је још увек присутна на свим позорницама света, а њени су протагонисти била и остала најпознатија имена класичног балета. Маштовита, а при том потпуно реалистична, ова прича о мртвој лепоти лутке и живој мудрости девојке, о наивности мушке уплахирености у тежњи за недостижним, о стваралачкој вапијућој радости и тузи старог мајстора – може да се схвати и као бајка о чудесним стварима у тајанственој кући „чаробњака“ Копелијуса, али и као исечак из живота једног обичног момка који, јурећи за фикцијом, занемарује праве вредности живота, због чега, замало – и да страда. И док се млади воле, играјући по варошком тргу љупке сценографије града, стари научник Копелијус ствара своје механичке играчке истом љубоморном строгаошћу као да разбија атоме. Тако *Коџелија* не само да гледаоцу пружа забаву, већ и слику увек актуелног савременог животног тренутка.

Бранка Ракић
(из програма *Коџелија*, СНП, 1984)

фото:
промо

Ђула ХАРАНГОЗО (*Harangózó Gyula*), кореограф и редитељ

Рођен у Будимпешти 1956. Отац му је био чувени балетски играч и кореограф Ђула Харангозо, оснивач Мађарског националног Балета, а мајка Ирен Хамала позната солисткиња и балетмајстор у истом балету. Дипломирао је на Мађарској високој школи за плес с највишим оценама (Похвала *cum laude*), а затим и на московској Балетској академији (проф. Александар Прокофјев), с највишим оценама. Од 1976. члан је Балета Мађарске државне Опере у Будимпешти; од 1977. до 1978. игра мање (деми) солистичке улоге, да би од 1978. до 1985. био првак Балета Мађарске државне Опере. Међународну каријеру развија од 1981. до 1991. када постаје први солиста Балета Бечке државне

Опере, а потом, од 1981. до 1989. стални је гост Баварске државне Опере и Балета. Након играчке каријере, од 1995. до 2005. директор је Балета Мађарске државне Опере. Након тога је и директор Балета Бечке државне Опере и Народне Опере и Балетске школе при Бечкој државној Опери, трима функцијама које обавља до 2010. У том периоду имао је изузетно важну улогу у формирању јединственог балетског ансамбла из састава Бечке државне Опере и Народне Опере и који је под његовим руководством пет година функционисао и независно од матичних кућа. Од 2013. до 2021. уметнички је директор сегединског Летњег фестивала.

Гостовао је на најзначајнијим сценама: у њујоршком Метрополитену са Америчким балетским театром, московском Большом театру, миланској Скали, Лондону, Паризу, Цириху, Мадриду, Мексико Ситију, Каракасу, Единбургу, Штутгарту, Берлину, Хамбургу... Од многобројних признања истичу се: Награда за најбољег младог играча на III московском међународном балетском такмичењу 1977; Златна медаља за најбољег играча на II међународном балетском такмичењу у Токију 1978; Играч године у Мађарској 1981; уметник године у Минхену 1983; Официрски крст Републике Мађарске 2000; Признати уметник Републике Мађарске 2004; Награда *EuroPas* за плес 2009; Аустријски Почасни крст за науку и уметност 2010; Кошутова награда 2012. Почасни је предавач на Мађарској државној високој школи за плес (2015), Академији (2021) и, у звању мастера уметности, спољни је члан Мађарске државне Опере.

Поставио је балете: *Крцко Орашчић* и *Лабудово језеро* Чајковског, *Снежана и сегам љајџуљака* Кочака, *Дон Кихот* Минкуса, *Којелија* Делиба, затим *Променадни концерти* Штрауса, *Бал Бечке Опере* (2006, 2007), као и *Грк Зорба* Теодоракиса и *Риолејшо* Вердија (2018) на Летњем фестивалу у Сегедину. Поставке у СНП-у: Минкусов *Дон Кихот* (2010) и Делибова *Којелија* (2023).

Реч кореографа

За мене је веома битно да сваки гледалац, а не само заљубљеник у балетску уметност, разуме како се одвија прича на сцени. Драматургија је веома важна, а ова поставка мога оца је, по мом мишљењу, најбоља *Коџелија* коју сам икад видео. *Коџелија*, коју је урадио мој отац, премијерно је изведена пре 71 годину (1952) у Будимпешти и дуги низ година је била веома успешно извођена. То је верзија с којом смо били и на гостовању 2014. у Анкари. Посебно сам срећан што сам у прилици да је поставим за ваше позориште.

Направио сам мање промене у улогама (да буде више женских и мање мушких улога), али тако да не изгубимо ниједну драж овог балета. *Коџелија* није класичан балет, него је балет са деми-карактерима који имају упориште у класичном балету, садржи фолклорну игру, а верујем да ће се прича сваком гледаоцу допасти.

За мене је то драма о Копелијусу. Он је покраден па одатле произлазе сви елементи који су карактеристични за један лаган комад, разумљив и забаван за читаву породицу. Доктор Копелијус прави лутке у природној величини и све произлази из тога што је случајно оставио отворен прозор на балкону. Свој изум, лутку Копелију, поставио је код прозора као да седи и чита. То је код мештана пробудило знатижељу, а посебно код Франца, младића који је безуспешно покушавао да допре до ње. Францова вереница Сванилда је љубоморна на „девојку“ с балконског прозора. Одатле се у другом чину радња развија тако што су Сванилда и њене другарице, након што су нашле кључ који је Копелијус изгубио, ушле у кућу и откриле да је Копелија само лутка. Пошто се Копелијус вратио, једино Сванилда није успела да умакне па је остала у радионици, претварајући се да је лутка. Тада је Копелијус дотакнуо Сванилду, а његова „лутка“ је одједном оживела. Убрзо је схватио да је она девојка из суседства. У трећем чину радња се одвија у планинском пределу, где мештани постављају ново звоно. Истина о лутки се открива, Сванилда и Франц се мире, као и момци са девојкама, све се завршава хеппиендом у великом финалу.

Људе можете усрећити оваквим видом уметничког изражавања, ако умете да испричате причу. И то не само *l'art pour l'art*, него заиста да испричате причу са високим техничким нивоом извођења и добрим играчима. То је за мене најважнији сегмент.

Ђула Харангозо

Рајна Ремовић (*Сванилда*), Андреј Колчерију (*Франц*)
и чланови ансамбла

Самјуел Бишоп (Официр)
и чланови мушког ансамбла (Војници)

Чланови ансамбла (Пријатељице и Пријатељи)

Садржај

Први чин: Пољска варошица на галицијској граници. Плакатер поставља оглас којим обелодањује народу церемонију освештавања звона и најављује такмичење у плесу. Сванилда, ћерка мајстора за изливање звона, учествује на такмичењу и поносно показује својим пријатељицама нову хаљину за плес. На трг пристижу људи. Интересовање момака побуђује девојка која седи крај прозора куће старог изумитеља, уметника и ствараоца Копелијуса. Младићи, да би скренули пажњу на себе, започињу виртуозни плес. И Сванилдин вереник Франц учествује у плесу. Када се плес завршио, лепотица која седи у прозору, у знак захвалности за изведбу, баца мараму међу окупљен народ. Франц поносно узима мараму, али у том тренутку појављује се Сванилда. Она је видела цео догађај те, упркос Францовим објашњењима, увређена брзо напушта трг.

Младићи су и даље знатижељни. Праве велику буку око Копелијусове куће. Након што их је стари Копелијус све отерао, примећује да је изгубио кључеве од улазних врата. Кључеве проналази Сванилдина пријатељица. Све девојке сада занима шта се налази у кући Копелијуса, шта он тамо крије и ко је тајновита девојка. Заједно са Сванилдом кришом улазе у кућу. Видно узбуђен Копелијус стиже кући, пројури кроз отворена врата, већ сумњајући да се нешто лоше десило. (*џауза*)

Други чин: Девојке знатижељно разгледају радну собу изумитеља, уметника и ствараоца Копелијуса. Сванилду искључиво занима њена супарница и проналази је код унутрашњег дела прозора. Када је стигла до ње, одмах је схватила да је њена ривалка заправо лутка. Девојке играју у пуном заносу, навиле су механизам и лутка Копелија почиње да игра. Неочекивано се појављује Копелијус који избацује непозване гошће. Он се припрема за рад са намером да своју мезимицу, лутку Копелију, усаврши. Узима је из прозора, али мало касније схвата да се иза маске крије живо биће. Сванилда се маскирала у Копелију, како би избегла гнев старог научника.

Франц се спушта кроз димњак у собу. Копелијус - који је у међувремену склопио савез са љубоморном Сванилдом како би младожењу научила памети – с почетка само плаши младића, али му после доноси и показује Копелију. Франц се у почетку понаша луцидно, али постепено јој се све више удвара. Сванилда то не може више да издржи, скида своју маску и љутито напушта собу. Копелијус с подсмехом посматра целу ситуацију. Франц је насамарен па у гневу разбија све што му дође под руку. На крају граби праву лутку Копелију и истрчава из собе. (*џауза*)

Трећи чин: Почиње церемонија освештавања звона. Франц, са лутком Копелијом на рамену, брзо долази на трг. Девојке подсмешљиво гледају младиће - толико узбуђење само због ове „девојке“! И док Франц моли Сванилду да му опрости, неочекивано настаје збрка. Појављује се Копелијус који се жали градоначелнику због претходних догађаја и тражи да му се надокнади учињена штета. На крају, градоначелник пристаје. Копелијусу је враћена и лутка, након чега брзо одлази. Сви окупљени се смеју, а млади славе победнике плесног такмичења - веренике Сванилду и Франца.

Рајна Ремовић (Сванилда-Копелија), **Александар Бечварди** (Копелијус) и Оркестар

Ђорђе ПАВЛОВИЋ, диригент (НП Београд)

Рођен у Лозници 1965. Припада генерацији српских диригената који своје духовно и уметничко стасавање граде на неисцрпном извору националне музике, дограђујући свој репертоар делима која припадају духовно сродним музичким културама. Студије дириговања, као и последипломске студије, завршио је на Факултету музичке уметности у Београду (проф. Јован Шајновић). Од 1992. ради у Опери Народног позоришта у Београду. Од 1998. до 2006. ради и као шеф оперског хора. Његовим доласком на ово место, хорски репертоар обogaћен је бројним *a capella* делима, а премијерно су изведена три обимна дела из хорске литературе (*Небесна лиђурија*, *Лиђурија Св. Јована Злађоусђиођи* и *Празнично вечерње*). Поред рада на оперском репертоару, активан је и у концертној делатности, веома запажен у промовисању српске музике на домаћим и иностраним сценама. Идејни је творац и оснивач Српског камерног хора и оркестра (1994), са којим је извео дела из музичке баштине и савремених композитора те је добитник награде „Златни беочуг“ (1996) за трајни допринос култури. Од наступа у иностранству издвајају се: са оркестром Украјинског радија на фестивалу “Kiev Music Fest”, са оркестром “Oxfordphilomusica” на концерту у Рицент холу у Лондону. Стални је гост Државног симфонијског оркестра из Запорожђа, с којим је остварио многобројне концертне наступе и снимио компакт диск. Као резултат плодне сарадње са иностраним савременим композиторима настало је дело за соло трубу и камерни оркестар *Кађричо на срђске ѿеме* Александра Костина (2000), дело посвећено Ђорђу Павловићу и српском народу. Од 2006. је шеф диригент Филхармоније младих „Борислав Пашђан“ с којима је имао запажене концерте и учествовао на летњим музичким камповима на којима су наступали заједно са уметницима из Русије и Украјине. И са овим ансамблом добитник је признања „Златна плакета Коларчеве задужбине“ (2008), поводом 130 година постојања ове институције, као и „Златни беочуг“ (2009). У његовом уметничком раду значајно место заузима делатност на сталном унапређивању интерпретативног нивоа ансамбала са којима ради. У СНП-у је дириговао балетима Чађковског *Лабудово језеро* и *Усђавана леђођица* (2015. и 2016), као и *Крос ођером* (2021/22).

Мађична приче и чаробне ноте Делибове Кођелије

Захваљујући својој свежој и лепршавој музици, *Кођелија* Леа Делиба сигурно спада у једно од најизвођенијих дела балетске музике. Препуна виртуозних фрагмената који дочаравају младалачки занос, енергију као и безбрижну лаковерност, музика чини основу која, као инспирација по-

крету, доноси широку палету играчких бравура. Никога не оставља равнодушним - од најмлађих, који ће очарано посматрати визуелизацију безбрижне игре и тајновитих тренутака забрањених несташлука, до балетских сладокусаца, који ће уживати у извођењу захтевних и виртуозних наступа главних протагониста.

У представи су заступљене честе смене расположења која су кроз музику мајсторски дочарана зналачким одабиром инструментације, а која својом лакоћом доприноси презентацији музичке идеје. Разиграни први чин препун је колорита националних фолклора („Словенске игре“ и „Чардаш“) који се овде, може се рећи, уводи као нека врста модела који ће касније постати саставни део балетске конструкције. Други чин своју мистериозност дугује смењивању осећања знатижеље са младалачким обећањаштвом и фуриозним изливима емоција Копелијуса. На крају, трећи чин је питеорескни који нам својом музиком дочарава експлозију весеља на сеоском тргу.

Композитор у свом делу доноси колорит емоција који је приказан често кроз бравурозне пасаже, распеване кантлене и кроз тамне и мистичне елементе дочаране хармонским немиром, којима су наговештена потоња дела балетске литературе. Сам Чајковски није скривао своје изразите симпатије према Лео Делибу као значајном композитору.

„Лагана музика“ пријатна за слушање - како је често описују многи љубитељи балетске уметности - заправо крије велике захтеве да би се достигла таква лакоћа и лепршавост. Управо су то изазови за сваки оркестар, када им се Делибова *Којелија* нађе на репертоару.

Тражећи адекватан одговор за музички задатак сваке нове верзије балета *Којелија*, остајемо замишљени над питањем у којој мери смо успели да дочарамо сво богатство колорита Делибове партитуре. Колико у овом времену можемо бити искрени, радосни и знатижељни и на који начин можемо спојити релевантно уметничко искуство са снажним младалачким ентузијазмом, оба преко потребним за овакав уметнички изазов? Ипак, уверени смо да ће ово дело заузети место које му припада на репертоару нашег балета и да ће све(т) стати у два сата магичне приче и чаробних нота.

Ђорђе Павловић, диригент

Оркестар Опере СНП-а

Андреј Колчерију (Франц) и Рајна Ремовић (Сванилда)

Мина Радовић и Самјуел Бишоп (*Мазурка соло*) и чланови ансамбла

Рајна Ремовић (*Сванилга*) и чланице ансамбла (*Пријатељице*)

Олга ЂУРЂЕВИЋ, сценограф

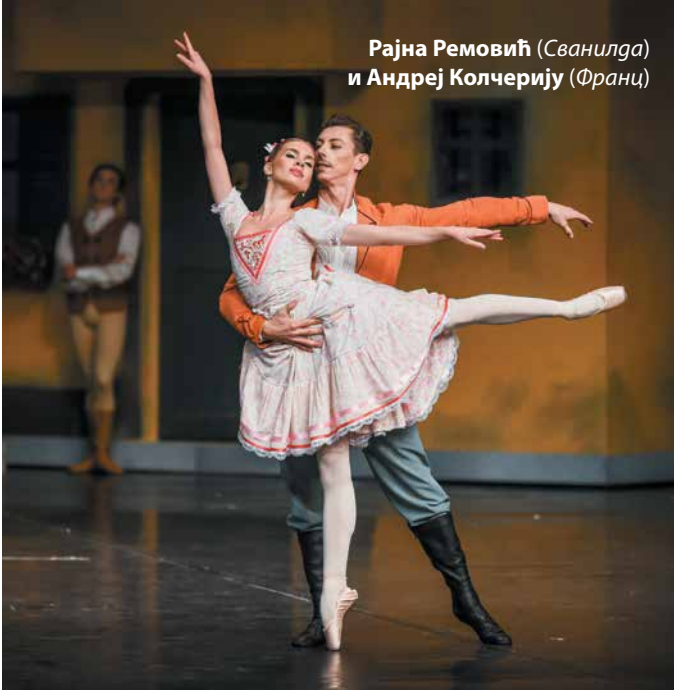
Рођена је у Новом Саду. Завршила је основне и специјалистичке студије на Одсеку за позоришну, ТВ и филмску сценографију на Академији лепих уметности у Фиренци, са највишим оценама и похвалом. Након завршених студија сели се за Милано, где почиње сарадњу са авангардном позоришном групом *Phoebe Zeitgeist*. Паралелно ради сценографска и визуелна решења у свету моде, као и за музичке спотове и видео-сценографије. Године 2010. и 2011. остварује већ ома успешну сарадњу са СНП-ом, аутор је сценографије за класичне балете *Дон Кихот* и *Крцко Орашчић* (оба наслова су на актуелном репертоару Балета). По доласку у Београд, ради 3Д у филмској постпродукцији, а од 2016. и као сценограф на филмовима страних продукција сниманих у Србији (*"Krypton"*, *"The king's Daughter"*, *"The Machine"*...). Учествовала је на неколико групних изложби. Њена сценографија за кратки филм *"Doci"* номинована је за награду на веб-фестивалу у Риму. Сценограф је балета *Корсар* НП у Београду (2022).

Мирјана СТОЈАНОВИЋ МАУРИЧ, костимограф

Рођена 1947. у Новом Саду. Дипломирала на Академији примењених уметности у Београду, Одсек костим, код проф. Душана Ристића. У СНП-у дебитује 1970, а од 1971. стални је костимограф СНП-а. Осим костимографије бави се и сликарством, тематски, такође, везаним за позориште. Урадила је костиме за више од 130 представа у СНП-у, али и као гост у Марибору, Скопљу и Осиеку, и за низ ТВ емисија и драма, РТВ Нови Сад. Представе карактеристичне за њено костимографско опредељење: *Мајбей*, *Норма*, *Самсон и Далила*, *Лучија од Ламермура*, *Дон Ђовани*, *Боеми*, *Бал њог ма-скама*, *Жизела*, *Лабудово језеро*, *Усљавана лејошница*, *Ромео и Јулија*, *Грк Зорба*, *Пиноккио*, *Врајоланка*, *Охридска лејенда*, *Ана Карењина* ... Учествовала је на више заједничких изложби и десетак самосталних изложби. Добитница је бројних награда за костим: 1969. награда Београдског универзитета „4. јул“; 1972. Награда Академије примењених уметности на XIII Октобарском салону, Београд; 1977. награда на 6. Новосадском салону; 1977. Награда „Форма“; 1983. „Форма IV“ и 2005. „Форма IX“, Нови Сад. Добитница је Златне медаље „Јован Ђорђевић“, највишег признања СНП-а, 2005. Обележила је 40 година уметничког рада 2012. пригодном изложбом у организацији Позоришног музеја Војводине и СНП-а. Добитница је Стеријине награде за костимографију у представи *Виолиниста на крову* (2016), а 2021. објављена је монографија о њеном костимографском опусу.

Рајна Ремовић (*Сванилда*)
и **Андреј Колчерију** (*Франц*)

Александар Бечварди (*Коџелијус*)
и **Рајна Ремовић** (*Сванилда-Коџелија*)

Рајна Ремовић (*Сванилда*)

Мина Радовић и
Самјуел Бишоп (*Мазурка соло*)
и чланови ансамбла

Андреј Колчерију (Франц), Рајна Ремовић (Сванилда)
и чланице ансамбла (Пријатељице)

Рафаел де Мора Родригес, Ирена Месарош, Ранко Лазић, Верица Козарев Кларић, Иван Ђерковић,
Весна Бишоп и Марко Дубовац

Јана Черепанова (Коџелија) и чланице ансамбла (Пријатељице)

Лутка с искром живота

Као што већину романтичних балета чини фабула, измишљена прича, тако је и балет *Коџелија* у нескладу између унутрашњег духа и спољашњег живота. Код Е. Т. А. Хофмана (1776–1822), писца приче „Пескар“ (*Der Sandmann*, 1816) по којој је настао балетски либрето за *Коџелију*, препознају се елементи страве и фантазије, сукобљавају се природно и артифицијелно уз примесе сабласног па чак и хорора. Да ли је прича настала као сећање из детињства или је измишљена са свим додацима које машта може да исплете, тек све се врти око очију. Постоји превод назива овог балета као што је *Девојка са емајлираним очима*, док су имена измењена па је тако Клара Сванилда, а Лотар је Франц. И како то обично бива, балет је тај који сваку назнаку хорора сведе на лирску и сладуњаву причу која се лако прати. Парадоксално је, у односу на настанак и подлогу ове фабуле, да се *Коџелија* чак сматра једним од највећих комичних балета романтичног доба у XIX веку.

Читава заврзлама ове приче настаје због сложене и подвојене личности једног лика, а самим тим и доводи до неразумевања ове сложене подлоге за стварање балетске представе. Нарочито је незахвално очекивати да се кроз гестовни говор и пантомиму, какав се у балету примењује, прича у потпуности разуме. Постојање две перспективе, сукоб спољашњег и унутрашњег, природног и вештачког утиче и на жанр овог балета који се до краја не може одредити. Ипак, док је реалан живот несвестан сабласног, рађа се ведрина која оставља поруку за крај.

Прво извођење *Коџелије* у Српском народном позоришту одиграло се 13. марта 1954. у кореографији Макса Кирбоса, а одиграна је 23 пута. Друго извођење било је 18. јануара 1966. у кореографији Вере Костић, а изведена је 15 пута. Трећа поставка у кореографији Власте Дедовића догодила се 14. јануара 1984. и одиграно је 12 представа. У ишчекивању четвртог извођења овог балета на сцени СНП-а, у кореографији Ђуле Харангоза, пробуђена је нада да ће нова поставка познатог дела наићи на добар пријем код публике свих узраста.

Габриела Теглаши Јојкић
(одломак из текста „Позориште“, бр. 1-2, 2023)

Рајна Ремовић (*Сванилда-Коџелија*)
и **Александар Бечварди** (*Коџелијус*)

Андреј Колчерију (Франц)

Рајна Ремовић (Сванилда)

Чланови ансамбла

Чланови ансамбла

Александар Бечварди (Коџелијус)

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ

НОВИ САД

Позоришни трг 1, 21101 Нови Сад

Телефон: 021/ 6621 411 (централа)

За издавача / Др ЗОРАН ЋЕРИЋ, в.д. управника

УЈ Балет / ТОНИ РАНЂЕЛОВИЋ, директор

Уредник / Ивана ИЛИЋ КИШ

Обликовање / Соња ВИДАКОВИЋ САВИЋ

Графички уредник / Ђорђе ЛАБАТ

Компјутерски слог / Љиљана БИЛБИЈА

Фотографије / Марија ЕРДЕЉИ

Сарадник уредника / Санела МИЛЕНОВИЋ

Штампа / ФУТУРА д.о.о., Нови Сад

Тираж 800

163. сезона 2023/2024.

www.snp.org.rs

Пројекат финансирали и суфинансирали:

Република Србија
Министарство културе